

ZAPISNIK

sa 49. sjednice Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore, održane 24. marta 2014. godine

Sjednica je počela u 10.15 časova.

Predsjedavao je Aleksandar Damjanović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali poslanici: Zoran Jelić, Veljko Zarubica, Rešid Adrović, Almer Kalač, Nik Gjelošhaj, Strahinja Bulajić, Milutin Đukanović, Srđan Milić i Mladen Bojanić.

Sjednici nijesu prisustvovali poslanici: Filip Vuković, Damir Šehović i Nebojša Medojević.

Sjednici su u skladu sa članom 73 Poslovnika Skupštine prisustvovali: Dragica Sekulić, generalna direktorica Direktorata za energetske efikasnost; Božidar Pavlović, samostalni savjetnik u Sektoru za energetske efikasnost u Ministarstvu ekonomije; Jasna Sekulović, projekt menadžer njemačke organizacije za međunarodnu saradnju (GIZ); Vesna Jablan, predstavnik njemačke organizacije za međunarodnu saradnju (GIZ); Aleksandar Mitrović, rukovodilac sektora za pravne, finansijske i opšte poslove Privredne komore Crne Gore; Milenko Perović, sekretar Odbora udruženja energetike i rudarstva Privredne komore Crne Gore; Miodrag Maraš, predstavnik Unije poslodavaca Crne Gore; Rajko Radusinović, predstavnik NVO „Crnogorski centar za energetske efikasnost“; Novo Govedarica, predstavnik NVO „Crnogorski centar za energetske efikasnost“; Biljana Gligorić, predstavnik NVO „Expeditio“; Zlatko Simonovski, predstavnik NVO „Centar za istraživanje i razvoj politika“, Jelena Marojević Galić, predstavnik NVO „Green Home“; Boris Raonić, predstavnik NVO „Građanska alijansa“; Sanja Rašović, predstavnik NVO „Građanska alijansa“ i Edin Koljenović, predstavnik NVO „Građanska alijansa“.

Sjednicu je, u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine Crne Gore, pratio predstavnik NVO „Institut alternativa“, Filip Vujović.

Rad sjednice su pratili predstavnici medija.

Predsjednik Odbora konstatovao je da postoji kvorum za rad i punovažno odlučivanje.

Za sjednicu je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

KONSULTATIVNO SASLUŠANJE NA TEMU:

„EFIKASNO KORIŠĆENJE ENERGIJE, STANJE U CRNOJ GORI SA OSVRTOM NA NACRT ZAKONA O EFIKASNOM KORIŠĆENJU ENERGIJE“

Sjednici su, po pozivu prisustvovali, predstavnici:

- Ministarstva ekonomije;
- Njemačke organizacije za međunarodnu saradnju (GIZ);
- Privredne komore Crne Gore;
- Unije poslodavaca Crne Gore;
- Nevladinih organizacija:
 - Građanska alijansa;
 - Crnogorski centar za energetske efikasnost;
 - Expeditio;
 - Centar za istraživanje i razvoj politika (CRPM) i
 - Green home.

Predsjednik Odbora, Aleksandar Damjanović, podsjetio je da je polazeći od predloga NVO „Građanska alijansa“, koji je dostavljen Odboru 24. januara 2014. godine i Plana rada Odbora za 2014. godinu, podnio inicijativu za održavanje konsultativnog saslušanja, te da je na osnovu člana 73 Poslovnika Skupštine Crne Gore Odbor na 45. sjednici održanoj 24. februara 2014. godine, jednoglasno, sa sedam glasova „za“ podržao inicijativu za održavanje navedenog saslušanja. Predsjednik Odbora, naveo je da je pravni okvir u oblasti energetske efikasnosti na nivou Evropske unije u značajnoj mjeri promijenjen donošenjem novih direktiva i regulativa u ovoj oblasti, što je i rezultiralo izradom Nacrta zakona o efikasnom korišćenju energije. Podsjetio je da je Odbor 19. aprila 2012. godine održao konsultativno saslušanje na temu „Javni dijalog o održivom korišćenju energije u Jugoistočnoj Evropi – stanje u Crnoj Gori“ i da je poseban naglasak stavljen na primjenu Zakona o energetske efikasnosti. Poslanik Damjanović je istakao da je, imajući u vidu saradnju između Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, Ministarstva ekonomije, NVO sektora kao i Njemačke organizacije za međunarodnu saradnju (GIZ) iz koje su proizašle aktivnosti ovog Odbora vezane za članstvo Crne Gore u Energetskoj zajednici, dogovoreno da se održi sjednica.

Poslanik Aleksandar Damjanović, ukazao je da u aktuelnom Zakonu nema jasnih osnova za definisanje samoodrživog fonda koji bi mogao da služi namjeni finansiranja projekata energetske efikasnosti. Konstatovao je da sredstva koja su u prethodnom periodu izdvajna za podsticanje energetske efikasnosti, nijesu mala, i da se radi o iznosu od oko 20 mil eura, takođe, interesovalo ga je šta je do sada postignuto po pitanju energetske efikasnosti. Ukazao je da bi bilo dobro da se uradi presjek započetih, kao i realizovanih projekata prije utvrđivanja konačnih rješenja u Predlogu zakona koji se očekuje. Takođe, ocijenio je potrebnim da se izdvoje one lokalne samouprave koje su najviše napredovale po pitanju energetske efikasnosti. Ukazao je da su u članu 29 Nacrta zakona o efikasnom korišćenju energije objedinjeni finansiranje i podsticaji, za razliku od važećeg Zakona o energetske efikasnosti, kao i da je ostala odredba da se sredstva za finansiranje projekata i sprovođenje mjera energetske efikasnosti obezbjeđuju iz buždeta države, budžeta jedinica lokalnih samouprava, donacija i kredita bez striktnih normi i striktnih procenata, čime se ne ostavlja prostor za planiranje određenih mjera, jer to sve zavisi od sredstava koja nijesu definisana. Zatim ukazao je da je članom 18 važećeg Zakona o energetske efikasnosti bilo predviđeno da se procjena energetske efikasnosti pri javnim nabavkama vrši na osnovu metodologije za utvrđivanje stepena energetske efikasnosti koju utvrđuje Ministarstvo, međutim ta metodologija još uvijek nije utvrđena i samim tim nije bilo moguće primjenjivati odredbe navedenog člana kroz tenderske postupke. Naveo je da je u članu 20 Nacrta zakona o efikasnom korišćenju energije navedena metodologija i ne pominje, kao i da je Nacrtom predviđeno da se propisi za sprovođenje Zakona, donesu se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu Zakona, a da se do tada primjenjuju podzakonski akti donijeti na osnovu Zakona o energetske efikasnosti.

Poslanik Zoran Jelić, ukazao je da je cijena električne energije u Crnoj Gori visoka u odnosu na životni standard, kao i da postoje indikacije da će, ukoliko Kombinat alumijuma AD Podgorica prestane sa radom, doći do povećanja cijene. Podsjetivši da je Vlada Crne Gore nedavno usvojila Uredbu o naknadi za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora, naveo je da postoji vjerovatnoća da će navedena naknada opteretiti račune za struju, te da će doći do znatne korekcije cijene električne energije. Takođe, naveo je da se električna energija neefikasno koristi, da su gubici na distributivno-prenosnoj mreži veliki i podsjetio na problem krađe struje. Ocijenio je da je energetska efikasnost opravdano prikazana kao jedan od

prioriteta na kom treba insistirati, na putu ka članstvu Crne Gore u Evropsku uniju, te da je svijest građana o ovoj problematici i dalje na niskom nivou. S tim u vezi, postavio je pitanja koja su se odnosila na kvalitet kadra koji će sprovesti energetske efikasnosti u Crnoj Gori i kvalitet edukacije o navedenom, kao i na član 19 stav 3 Nacrta zakona, koji se odnosi na obaveze javnog sektora - organa državne uprave, jedinica lokalne samouprave i javne službe čiji je osnivač država, odnosno lokalna samouprava, da upoznaju zaposlene sa mjerama energetske efikasnosti i načinom njihove primjene. Poslanika Jelića, interesovalo je da li u Crnoj Gori postoji energetska menadžment u određenim firmama i sistematizovana radna mjesta u institucijama.

Poslanik Strahinja Bulajić bio je mišljenja da racionalna potrošnja električne energije treba da bude strateško opredjeljenje Crne Gore i konstatovao da se 60% toplotne energije u Crnoj Gori pokriva električnom energijom, 20% energijom proizvedenom iz drveta, dok se 10% toplotne energije proizvodi iz uglja. Poslanik Bulajić je naveo da je kvalitet korišćenja električne energije na niskom nivou i naglasio da je potrebno mjerama energetske efikasnosti nadoknaditi deficit u elektroenergetskom sektoru Crne Gore. Takođe, naveo je da treba stimulisati sva fizička i pravna lica koja efikasno koriste električnu energiju, kao i da bi Vlada Crne Gore trebala da donese Uredbu kojim bi se zabranila prodaja uređaja koji ne štede električnu energiju. Poslanika Bulajića je interesovalo kako smanjiti gubitak električne energije bez ugrožavanja životnog standarda stanovništva, zatim kakva je potreba da „svaka terasa u Crnoj Gori“ ima klima uređaj i koliko je učešće potrošnje električne energije u BDP-u.

Poslanik Srđan Milić, ocijenio je da je stav da je energetska efikasnost u Crnoj Gori na veoma niskom nivou nedovoljno precizan, te da ga treba kvantifikovati. Poslanik Milić takođe, ukazao je da se ovaj proces treba sprovesti ozbiljnom politikom, na način da građani uvide dobrobit koju bi imali efikasnim korišćenjem energije. Ocijenio je da zemlja koja je seizmološki aktivna nema zadovoljene standarde seizmologije, te da ne treba samo rješavati problem na način da se zakonodavstvo usaglasi sa evropskim, već da prioritet treba da bude upodobljavanje propisa sa potrebama Crne Gore. Poslanik Milić konstatovao je da se mora naći prostor za adekvatno učešće resornog odbora Skupštine Crne Gore u dijelu primjene Zakona i sugerisao da se lokalnim upravama koje ne sprovode planove energetske efikasnosti uskrate sredstva iz Egalizacionog fonda. Poslanik Srđan Milić naveo je da očekuje od Direktorata za energetske efikasnosti, kao potrošačke jedinice u okviru Ministarstva ekonomije da Odboru za ekonomiju, finansije i budžet dostavi predlog za budžet za 2015. godinu. Takođe, iskazao je spremnost, imajući u vidu, da je u državi iskazan javni interes da se besplatno reklamiraju političke partije koje učestvuju na izborima, da u tom dijelu 30% onoga što pripada SNP-u opredijeli reklamnoj kampanji posvećenoj energetske efikasnosti.

Poslanik Veljko Zarubica, saglasio se sa konstatacijama da je energetska efikasnost u Crnoj Gori na veoma niskom nivou. Ocijenio je da je u pitanju dug proces prilagođavanja, ali i konstatovao da je od prethodnog saslušanja koje je održao Odbor u aprilu 2012. godine, došlo do određenih pomaka. Poslanik Zarubica podsjetio je da se u Vladinom dokumentu iz 2008. godine „Investiranje u energetske sektor Crne Gore“ navodi da je potencijal za uštede električne energije u Crnoj Gori vrlo veliki, te da je jedan od glavnih ciljeva obaveza iz strategije za poboljšanje energetske efikasnosti u proizvodnji i potrošnji energije do nivoa srednje razvijenosti zemalja EU. Poslanik Zarubica bio je mišljenja da će se usvajanjem novog zakona koji je trenutno u fazi nacrta, poboljšati efikasnost implementacije, te će se dosljednom primjenom energetske efikasnosti značajno smanjiti deficit električne energije u Crnoj Gori. Poslanik je pozitivno

ocijenio sprovođenje projekata Direktorata, a s tim u vezi, u odnosu na projekat „Energetska grana“ i projekat „Solarni katuni“, interesovalo ga je u kojoj su fazi, te u odnosu na medijsku kampanju ocijenio da treba poboljšati informisanost građana. U odnosu na edukaciju građana zanimalo ga je koji je efekat sredstava koja su uložena.

Poslanik Rešid Adrović, ocijenio je da je s obzirom da je svijest o energetskej efikasnosti na dosta niskom nivou značaj ove teme tim dijelom veći, kao i da bi se primjenom rješenja Nacrta zakona u značajnoj mjeri smanjio spoljno-trgovinski deficit države. U odnosu na poglavlje IV Nacrta zakona koje se odnosi na Djelatnost vršenja energetskog pregleda, poslanik Adrović, ocijenio je da je saglasan sa odredbama koje definišu koja lica mogu vršiti energetski pregled, ali i ukazao na prostor za boljim definisanjem člana 33, kojim je predviđeno da Ministarstvo, koje daje ovlašćenje za sprovođenje programa obuke i stručnog ispita, može isto i oduzeti u slučaju neistinitih i netačnih podataka. U odnosu na navedeno, poslanik je bio mišljenja da je prije nego se ovlašćenje izda neophodno da Ministarstvo provjeri vjerodostojnost podataka. U odnosu na poglavlje IX Kaznene odredbe, poslanik Adrović je bio mišljenja da je potrebno drugačije koncipirati kaznene odredbe, kao i razmotriti mogućnost neizdavanja dozvola za izgradnju objekata ako prethodno nijesu zadovoljeni propisani uslovi.

Poslanik Mladen Bojanić, naglasio je da nije protiv gradnje energetskih objekata, već da prvobitno treba zaštititi interese države i sagledati ekonomski i socijalni aspekt gradnje, kao i da treba graditi na osnovu savremenih projekata. Ukazao je i na analizu jednog udruženja privrednika Evropske unije, koji tvrde da EU vodi pogrešnu politiku kada je u pitanju energetika u zadnjih 20 godina, jer kako navode, prevelikim forsiranjem alternativnih izvora energije, se obesmišljavaju investitori u tradicionalne energetske objekte poput termoelektrana, a subvencionise se izgradnja vjetroelektrana i elektrana na sunce, te da je to jedan od uzročnika zašto je nastupila velika ekonomska kriza, jer se dosta toga nije radilo kako treba, a poslednjih godina je enormno povećana cijena električne energije.

Poslanik Almer Kalač, ocijenio je da je kao preduslov za primjenjivanje Zakona neophodno primjenjivati i druge zakone koji se bave problematikom energetske efikasnosti, kao na primjer, Zakon o izgradnji objekata. S tim u vezi, naveo je da ako se prilikom gradnje ugrađuju materijali i građevinski proizvodi koji odgovaraju propisanim standardima, u značajnoj mjeri bi se, u tom slučaju, obezbijedila ušteda u energiji. Poslanik Almer Kalač naglasio je da je potrebno donijeti i zakon o legalizaciji neformalno sagrađenih objekata, te primjenjivati Zakon o koncesijama, Zakon o zaštiti životne sredine, što će značajno uticati na kvalitetnu primjenu Zakona koji se odnosi na energetskej efikasnost.

Poslanik Milutin Đukanović je bio mišljenja da se zbog loše elektroenergetske infrastrukture gubi ogromna energija, kao i da je tu najmanja elektroenergetska efikasnost. Naveo je da bi bilo dobro da Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić informiše članove Odbora o efektima ugradnje oko 150 hiljada brojila na daljinsko očitavanje. Takođe, bio je mišljenja da u Crnoj Gori postoji najnepovoljniji odnos potrošnje električne energije i da se skoro 60% električne energije troši na grijanje. Takođe, ukazao je da u Crnoj Gori ne postoji korišćenje energija sunca i vjetra, kao i da bi bilo korisno da se više koristi gas, možda čak i za proizvodnju električne energije. Naveo je da Crna Gora ima potencijal da proizvodi viškove električne energije, čak i da državna kompanija zarađuje na proizvodnji električne energije, kao i da su suštinski problemi u gradnji objekata koji proizvode električnu energiju. Naveo je i da je

potrebno izvršiti rekonstrukciju opreme i vodova. Ukazao je da je 2003. godine bilo bolje stanje nego 2010. godine zato što je struktura potrošnje bila drugačija. Ocijenio je da je potrebno promijeniti strukturu potrošnje, smanjiti količinu energije koja se troši na grijanje i ojačati privredu, odnosno, „velike“ potrošače.

Nakon rasprave, Odbor je odlučio da obavijesti Skupštinu o konsultativnom saslušanju i dostavio sljedeći

I Z V J E Š T A J

sa konsultativnog saslušanja na temu „EFIKASNO KORIŠĆENJE ENERGIJE, STANJE U CRNOJ GORI SA OSVRTOM NA NACRT ZAKONA O EFIKASNOM KORIŠĆENJU ENERGIJE“

Sjednici su, po pozivu prisustvovali, predstavnici:

- Ministarstva ekonomije;
- Njemačke organizacije za međunarodnu saradnju(GIZ);
- Privredne komore Crne Gore;
- Unije poslodavaca Crne Gore;
- Nevladinih organizacija:
 - Građanska alijansa;
 - Crnogorski centar za energetske efikasnost;
 - Expeditio;
 - Centar za istraživanje i razvoj politika(CRPM) i
 - Green home.

Pisano mišljenje o temi konsultativnog saslušanja dostavila je nevladina organizacija Građanska alijansa.

* * *

Predsjednik Odbora, Aleksandar Damjanović, podsjetio je da je da je pravni okvir u oblasti energetske efikasnosti na nivou Evropske unije u značajnoj mjeri promijenjen donošenjem novih direktiva i regulativa u ovoj oblasti, što je i rezultiralo izradom Nacrta zakona o efikasnom korišćenju energije. Podsjetio je da je Odbor 19. aprila 2012. godine održao konsultativno saslušanje na temu „Javni dijalog o održivom korišćenju energije u Jugoistočnoj Evropi – stanje u Crnoj Gori“ i da je poseban naglasak stavljen na primjenu Zakona o energetske efikasnosti, kao i istakao da je, imajući u vidu saradnju između Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, Ministarstva ekonomije, NVO sektora, kao i Njemačke organizacije za međunarodnu saradnju (GIZ) iz koje su proizašle aktivnosti ovog Odbora vezane za članstvo Crne Gore u Energetskoj zajednici, dogovoreno da se održi konsultativno saslušanje.

I Pozvani gosti obratili su se Odboru, te saopštili svoje viđenje problematike.

Dragica Sekulić, generalna direktorka Direktorata za energetske efikasnost, podsjetila je da su od konsultativnog saslušanja na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, iz 2012. godine, na temu energetske efikasnosti, do danas usvojene određene direktive na nivou EU, koje Crna Gora, kao članica Energetske zajednice, ima obavezu da primjenjuje. Ukazala je i da su usvojeni svi podzakonski akti koji se bave razradom određenih oblasti uređenih Zakonom o energetske

efikasnosti. Tokom primjene važećeg Zakona o energetskej efikasnosti, Sekulić je navela da su usvojene nove direktive (Direktiva o energetskej efikasnosti, Direktiva o energetskej efikasnosti u zgradama, Direktiva o energetskom označavanju uređaja i Direktiva o eko-dizajnu) i da važeći zakon nije više davao pravni osnov za dalju razradu, te da se stoga pristupilo izradi novog zakona, to jeste Zakona o efikasnom korišćenju energije. Takođe, navela je da su sve zainteresovane strane bile pozvane da daju komentare na Nacrt zakona o efikasnom korišćenju energije, kao i da je to samo učinila nevladina organizacija Crnogorski centar za energetske efikasnost. Navela je da je energetska efikasnost mjerljiva i da se mjeri potrošnjom primarne količine energije po jedinici BND-a i da Ministarstvo ekonomije ima metodologiju za mjerenje ušteda u potrošnji energije. Podsjetila je u Zakonu o javnim nabavkama definisano da prilikom odabira uređaja i opreme koji su jednakih karaktristika prednost ima onaj koji ima bolje energetske karakteristike, kao i da su u okviru regionalnog programa EBRD koji se sprovodi po pitanju uključivanja energetske efikasnosti u javne nabavke, već pripremili nacrt te metodologije. Ukazala je da se iz budžeta države svake godine izdvaja sve manje sredstava za finansiranja mjera energetske efikasnosti, kao i da su sredstva opredijeljena Fondu za energetske efikasnost, koji je programska jedinica u okviru budžeta Ministarstva ekonomije ove godine najniža od njegovog osnivanja, kao i da to pokušavaju da nadomjeste različitim projektima koji se finansiraju iz donacija i kredita.

Milenko Perović, predstavnik Privredne komore Crne Gore, naveo je da potrošnja energije kvalifikuje male potrošače, čija je ukupna godišnja neposredna potrošnja svih oblika energije do 10.000 MWh, dok za velike potrošače, ukupna godišnja neposredna potrošnja svih oblika energije prelazi 10.000 MWh i bio mišljenja da su u Ministarstvu pokušali da izbalansiraju status između malog i velikog potrošača. Takođe, naveo je da su članom 22 Nacrta zakona definisane obaveze velikog potrošača o sprovođenju mjera efikasnog korišćenja energije i istakao da Kombinat aluminijuma a.d Podgorica i Željezara a.d Nikšić od svog konstituisanja imaju posebne službe koje su obavljale dužnosti u skladu sa navedenim. Perović je naveo da je pitanje energetske efikasnosti stvar dobre volje onog ko gazduje kompanijom ili domaćinstvom, kao i da se može izvršiti ušteda energije kroz modernizaciju postrojenja, modernizaciju tehnološke opreme i uvođenja novih znanja.

Aleksandar Martinović, predstavnik Privredne komore Crne Gore, istakao je da je Nacrt zakona trebalo ranije dostaviti, kako bi se privrednici blagovremeno upoznali sa istim, te bili u mogućnosti da daju mišljenje o predloženim rješenjima. Takođe, ukazao je da članom 17 Nacrta zakona, koji se odnosi na sadržaj planova i izvještaja energetske efikasnosti, treba preciznije definisati ko može da radi navedene planove i izvještaje na državnom i lokalnom nivou, kao i kod privrednih društava.

Jasna Sekulović, predstavnica Njemačke organizacija za međunarodnu saradnju (GIZ), navela je da su sve mjere koje se tiču edukacije javnosti na temu energetske efikasnosti dio akcionih planova koje je pripremila Ministarstvo ekonomije, kao i da ove aktivnosti podrazumijevaju kontinuitet, vrijeme i ogromna sredstva, pri čemu svijest građana o podizanju svijesti o značaju energetske efikasnosti traži dodatno vrijeme. Predstavica GIZ-a podsjetila je da ova organizacija sprovodi i projekat „Javni dialog o održivom korišćenju energije“, te da je cilj projekata uspostavljanje dijaloga između različitih sektora društva kojih se tiče sprovođenja mjera energetske efikasnosti i sprovođenja zakona u ovoj oblasti. Sekulović je konstatovala da je konsultativno saslušanje dobar instrument za nalaženje naboljih rješenja.

Miodrag Maraš, predstavnik Unije poslodavaca Crne Gore obavijestio je Odbor da Nacrt zakona nije dostavljen pravovremeno, te da iz tog razloga nijesu bili u mogućnosti da daju odgovarajuće primjedbe i sugestije. Predstavnik Unije poslodavaca iskazao je stav da

sp provođenje programa obuke i polaganje stručnog ispita treba usmjeriti na Inženjersku komoru Crne Gore, jer ista raspolaže sa dovoljno eksperata u ovoj oblasti, navodeći da je Vlada Inženjerskoj komori prenijela obavezu vođenja registra i izdavanja licenci za inženjerske struke u oblasti građevinarstva, te da bi bilo korisno da Ministarstvo ekonomije ovlasti Inženjersku komoru da izdaje licence za inženjere iz elektro i mašinske struke koji mogu da rade „snimanje“ energetske efikasnosti objekata, kako bi izdavanje licenci bilo koncentrisano na jednom mjestu. Ukazao je da je potrebno promijeniti, odnosno preciznije definisati pojedine pojmove o energetske efikasnosti i da pri definisanju pojmova treba obratiti pažnju, pored novih, i na postojeće objekte.

Sanja Rašović, predstavnik NVO „Građanska Alijansa“, ukazala je da su stavovi ove nevladine organizacije iznijeti u informaciji koja je dostavljena svim članovima Odbora i napravila kratak osvrt o značaju efikasnog korišćenja energije. Rašović je bila mišljenja da se nakon četiri godine od usvajanja Zakona o energetske efikasnosti odgovorni subjekti ne mogu pohvaliti stepenom realizacije obaveza koje isti propisuje. Takođe, istakla je da ukoliko bi se sprovodile sve mjere energetske efikasnosti, Crna Gora ne bi morala da uvozi energiju, tačnije ne bi bila zavisna od uvoza, kao što je sada. Kada je u pitanju podzakonska regulativa, navela je da je situacija bolja, jer se Crna Gora trudi da regulative Evropske unije pravovremeno inkorporira u domaće zakonodavstvo.

Rajko Radusinović, predstavnik Crnogorskog centra za energetske efikasnost (CCEE) naveo je da dolazi iz organizacije koja okuplja tridesetak ovlašćenih auditora koji su završili obuku u Ministarstvu ekonomije, GIZ-u i Univerzitetu Crne Gore i istakao da su, kao ovlašćeni auditori, obavili više od 100 energetske pregleda objekata iz sektora školstva, zdravstva, kao i sektora turizma. Radusinović je naveo da energetske efikasnost u Crnoj Gori zahijeva pristup koji će napraviti prostor za edukaciju ljudi koji su zaduženi za sprovođenje mjera energetske efikasnosti, kao i edukaciju stanovništva Crne Gore. Takođe, naveo je da je do sada donešen set pravilnika i podzakonskih akata koji su vezani za važeći Zakon o energetske efikasnosti, a koji će shodno novom Zakonu važiti do donošenja novih pravilnika. Ukazao je i na potrebu formiranja zvaničnog softvera koji bi u svakoj javnoj zgradi pokazivao koliko je trošeno kWh/m². U odnosu na obavljanje poslova energetske menadžera u lokalnim samoupravama, bio je mišljenja da na navedenim radnim mjestima treba zaposliti ljude koji su specijalizovani za oblast energetike i koji će pratiti sve parametre vezane za oblast energetske efikasnosti.

Biljana Gligorić, predstavnik NVO „Expeditio“, navela je da je pojam energetske efikasnosti mnogo širi od uštede energije, kao i da je to jedna od najvitalnijih ekonomskih razvojnih tema u Evropi. Imajući u vidu obaveze lokalnih samouprava, koje su propisane članom 19 Nacrta zakona, predložila je da se propiše objavljivanje planova i izvještaja o sprovođenju mjera energetske efikasnosti na sajtu lokalnih samouprava. Takođe, bila je mišljenja da lokalne samouprave nijesu dovoljno upoznate sa problematikom energetske efikasnosti i da bi bilo korisno da njihove aktivnosti budu javno dostupne. Takođe, postavila je pitanja koja su se odnosila na: član 36 Nacrta, koji se odnosi na oduzimanje licence kvalifikovanom licu za vršenje energetske pregleda zgrada ili kvalifikovano lice za vršenje energetske pregleda sistema za grijanja i sistema za klimatizaciju, ukoliko bude osuđeno na bezuslovnu kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest mjeseci; član 40 i obavezu sertifikovanja energetske karakteristika zgrada, podzakonske akte koje je potrebno donijeti da bi se ova odredba preciznije definisala, kao i jasnije definisanje objekata za javne namjene.

Zlatko Simonovski, predstavnik NVO „Centar za istraživanje i razvoj politika“ (CRPM), iskazao je interesovanje na koji način je predviđeno finansiranje projekata za energetske efikasnost, odnosno rekonstrukcije i renoviranja objekata, u cilju uštede energije u Crnoj Gori. S

tim u vezi, nevedo je da je Makedonija u fazi uspostavljanja samoodrživog fonda za finansiranje energetske efikasnosti, te da Ministarstvo ekonomije Makedonije razmatra mogućnost da u javnim nabavkama, koje sprovode javne institucije, uvede kriterijum energetske efikasnosti, kao i da je nekoliko makedonskih opština preuzelo praksu da energetski efikasne objekte oslobađa najmanje 30% komunalne takse.

Jelena Marojević Galić, predstavnik NVO „Green home“, pozitivno je ocijenila primjenu energetske efikasnosti u pojedinim školama i javnim ustanovama, uz kritike na račun lokalne samouprave. Predstavnik ove nevladine organizacije iskazala je dilemu da li će Crna Gora uspjeti da dosegne ciljeve Energetske zajednice, koji postaju sve više zahtjevniji.

II Tokom rasprave, članovi Odbora bili su u prilici da iskažu svoja gledišta i stavove na temu: „Efikasno korišćenje energije, stanje u Crnoj Gori sa osvrtom na Nacrt zakona o efikasnom korišćenju energije“.

S obzirom da se 49. sjednica Odbora snimala fonografski, kao i da će u zapisniku sa sjednice biti navedene pojedinačne ocjene i stavovi, u ovom izvještaju navodi se suština preovlađujućih mišljenja, stavova i ocjena, koje se mogu rezimirati na slijedeći način:

- a) Dostizanje nivoa energetske efikasnosti u skladu sa evropskim standardima je jedan od prioriteta, na putu ka članstvu Crne Gore u Evropsku uniju. Imajući u vidu da građani o ovoj problematici i dalje nemaju dovoljno informacija, potrebno je da organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave i javne službe čiji je osnivač država, odnosno lokalna samouprava, ulože dodatne napore na intenziviranju procesa upoznavanja građana sa mjerama energetske efikasnosti i načinom njihove primjene.
- b) U Crnoj Gori je neracionalna potrošnja električne energije, s obzirom da se skoro 60% električne energije troši na grijanje. Racionalna potrošnja električne energije treba da bude strateško opredjeljenje Crne Gore i mjerama energetske efikasnosti treba djelimično nadoknaditi deficit u elektroenergetskom sektoru Crne Gore.
- c) Potrebno je uspostaviti adekvatan sistem praćenja primjene Zakona o efikasnom korišćenju energije od strane matičnog odbora Skupštine Crne Gore, kao i definisati sankcije za one državne organe i lokalne samouprave koje ne posluju u skladu sa principima energetske efikasnosti, odnosno ne poštuju odredbe Zakona.
- d) Potrebno je blagovremeno donijeti pozakonska akta i obezbijediti primjenu ukupne zakonske regulative kako bi se postigli ciljevi definisani u Nacrtu zakona o efikasnom korišćenju energije.
- e) Kada je u pitanju izgradnja novih energetskih objekata i iskorišćavanje energetskih potencijala Crne Gore, uz zaštitu interesa države potrebno je sagledati ekonomski, socijalni i ekološki aspekt izgradnje novih energetsko-efikasnih objekata, odnosno rekonstrukcije postojećih, uz jasno definisane podsticajne mjere na nivou države i lokalne samouprave..
- f) Za Fond za energetska efikasnost koji je definisan kao posebna potrošačka organizaciona jedinica u okviru Ministarstva ekonomije opredjeljivan je nedovoljan iznos sredstava. U

Nacrtu zakona o efikasnom korišćenju energije nema jasnih osnova za formiranje navedenog Fonda, koji bi mogao da služi namjeni finansiranja projekata energetske efikasnosti.

- g) Članom 18 Zakona o energetske efikasnosti predviđeno je da se procjena energetske efikasnosti pri javnim nabavkama vrši na osnovu metodologije za utvrđivanje stepena energetske efikasnosti koju utvrđuje Ministarstvo ekonomije. Međutim ta metodologija još uvijek nije utvrđena i samim tim nije bilo moguće primjenjivati odredbe navedenog člana kroz tenderske postupke. U članu 20 Nacrta zakona o efikasnom korišćenju energije nije definisana navedena metodologija, pa je nejasno na koji način će se primjenjivati predložena zakonska norma.

* * *

Sastavni dio ovog zapisnika čini audio zapis sa sjednice.

* * *

Sjednica je završena u 13.00 časova.

Broj: 00-63-07/14-

SEKRETAR ODBORA
Nađa Vukicević, s.r.

PREDSJEDNIK ODBORA
mr Aleksandar Damjanović, s.r.